

Den Haag, 16-12-2019

Pleitnotitie Bomenstichting Den Haag en SOS Den Haag
Hoorzitting ABC over bezwaren kapvergunning en aanleg voet-fietsbrug Koekamp
Bijlagen: foto's van de Koekamp

De Koekamp vormt een eeuwenoud landschap: de boomweide. Uniek in Nederland en daarbuiten. De bomen waarvoor een kapvergunning is verleend vormen met elkaar dit unieke landschap. Het kappen van deze bomen betekent niet alleen een groot verlies van de bomen zelf maar meteen ook een directe aantasting van de boomweide als geheel, inclusief het ontwerp van Zocher. Het gaat ook om bomen in het rustige bos rond de Werf. Waar vindt je dergelijke rust en duisternis nog in deze drukke stad? En het gaat ook om de beukenrij aan weerszijde van de toegangsweg tot de Werf.

Zo'n uniek landschap ondervindt niet voor niets een hoge mate van bescherming. Het rijk, de provincie en dit college hebben deze waarden herkend en erkend.

De Koekamp vertegenwoordigt dus een groot algemeen openbaar belang. Aan dit belang is vanaf het begin van de planvorming voorbijgegaan.

De Bomenstichting Den Haag en SOS DH verzetten zich tegen de kap van bomen en de aantasting van waarden. We hebben daarom beroep aangetekend tegen het bestemmingsplan bij de Raad van State. De rechter heeft ons verzoek om een voorlopige voorziening toegewezen. De rechter heeft de onderbouwing van ons verzoek op alle punten ondersteund.

Al de betrokken stukken beschouwen we hierbij samen met die van het bezwaarschrift als ingelast.

Aan de kapvergunning ligt een belangenafweging ten grondslag, die ondersteund wordt door een belangenafwegingsformulier: het BAF. Hierin staan de criteria die ook in de APV genoemd worden om een vergunning te weigeren dan wel te verlenen (art 2:88):

- natuur-, educatieve en milieuwaarden;
- Belevings- en gebruikswaarden.

BAF

BDH en SOS-DH vinden dat de invulling van het formulier niet klopt. We lichten dit toe.

Het BAF beoordeelt de **natuur- en milieuwaarden** van de bomen van groot belang. Dat klopt: de bomen zijn van belang voor 5 soorten vleermuizen vanwege kraamverblijven, paarverblijven, jaarrondverblijven, essentiële vliegroutes en foerageerroutes. Er zijn 36 verschillende soorten vogels waargenomen. De zeer schuwe eekhoorn huist er.

Een tekortkoming is wel dat de natuurwaarden van de bomen zélf niet zijn onderzocht. Juist bij oude eiken kunnen zeldzame insecten leven. Zo is niet uitgesloten dat bijvoorbeeld het Vliegend Hert voorkomt, beschermde soort op grond van de Habitatrichtlijn (bijlage 2) en de Conventie van Bern (annex 3).

Ook de milieu-waarden zijn genoemd, terwijl dat met *i*-tree goed mogelijk is. Denk aan de waarden van bomen voor een betere luchtkwaliteit, minder hittestress en een betere waterhuishouding.

Volgens de beoordeling zijn de bomen niet **bijzonder of zeldzaam**. Dit klopt niet. Het gaat om oude bomen die met elkaar een unieke boomweide vormen met natuurhistorisch zeer hoge waarden: het gaat om genetisch erfgoed, dat vrijwel nergens meer te vinden is.

Postadres: Talinglaan 19, 2566 VN Den Haag
Telefoon: 070-3562031
Website: <https://www.bomenstichtingdenhaag.nl/>
K.v.K.-nummer 63212404

Email: info@bomenstichtingdenhaag.nl
Facebook: <https://www.facebook.com/bomenstichtingdenhaag/>
Bank: IBAN NL29 INGB 0007 3521 95

De **educatieve** waarden zijn met dit alles dan ook van gróót belang (en niet 'geen bijzonder belang', zoals de gemeente heeft beoordeeld).

De beoordeling van de **belevings- en gebruikswaarden** schiet ook te kort, omdat de **cultuurhistorische** waarden juist zeer hoog zijn. Het BAF rept - ten onrechte - niet over de beschermingsregimes, die niet voor niets aan de Koekamp zijn toegekend: de Acte van Redemptie, het Rijksbeschermd stadsgezicht, een Kroonjuweel van de provincie Zuid-Holland. Op grond van opname in het Register van monumentale bomen van de landelijke Bomenstichting zijn de bomen van nationaal belang. Stichting in Arcadië heeft het over een gaaf ontwerp van Zocher, noemt het beeldbepalend met hoge cultuurhistorische waarden. Dé deskundige op het gebied van houtige gewassen en hun cultuurhistorie (Bert Maes) noemt de Koekamp een topper.

Eigenaar Staatsbosbeheer roemt het gebied: *een wonder midden in de grote stad. Dankzij Willem van Oranje en diens Acte van Redemptie uit 1567 staat het bos ook nu nog overeind.*

Over de **gebruikswaarden** wordt niks gezegd, terwijl de bomen beschutting geven aan de herten en de bomen op de oevers met hun wortels de oevers in stand houden. De beuken aan weerszijden langs de oprijlaan geleiden de bezoekers naar de Werf.

De bomen in de boomweide zijn met elkaar juist zeer **karakteristiek voor de wijk**. Niet alleen voor de wijk, maar voor de hele provincie en heel Nederland, zelfs daarbuiten.

Volgens het BAF speelt de **herinrichting** van de Koekamp een grote rol. En daarmee is de kous af.

De BDH en SOS vinden echter dat de bomen op grond van de hierboven beschreven waarden een veel groter belang vertegenwoordigen dan de herinrichting van de Koekamp.

En een **alternatief** is volgens de beoordeling niet mogelijk.

Dit is niet juist. De verschillende bewoners en belangenorganisaties hebben 5 alternatieve mogelijkheden ter tafel gebracht.

Belangenafweging

Omdat de beoordeling in het BAF ernstig te kortschiet kán het niet anders dan dat ook de **belangenafweging** ernstig te kortschiet.

Het begint ermee dat de belangenafweging alleen gaat over de te verplanten bomen. Een miskennis van de te kappen bomen met hoge waarden, zoals hierboven geschetst is.

De belangenafweging meent verder dat er geen schade is voor de natuur. Dat komt wonderlijk over: het gaat om oude bomen met oud genetisch erfgoed en mogelijk beschermde soorten.

De effecten van de aanleg van de verlichte paden en de brug, die dagelijks door duizenden fietsers en voetgangers zullen worden gebruikt, zijn negatief voor lichtschuwe vleermuizen. De infrastructuur vormt een barrière in de essentiële vliegroutes, paar- en kraamverblijven. De vleermuizendeskundige, die wij hebben geraadpleegd, meent dat het beter is om 'niets te doen', d.w.z. alles bij het oude te laten. De schuwe eekhoorn wordt verjaagd door versnippering van het leefgebied en het intensieve gebruik, evenals de vogels waarvan Aqua Terra meent dat ze maar naar het Haagse Bos moeten gaan.

Pikant hierbij is het doel van Staatsbosbeheer: vergroten van de belevingswaarden. Echter, door de herinrichting verdwijnen juist de belevingswaarden.

De boomweide van het Hertenkamp wordt kleiner en het ontwerp van de befaamde Zocher wordt aangetast. Omdat het Hertenkamp nu al overbevolkt is (de herten moeten worden bijgevoerd), zullen er in de toekomst herten moeten worden afgeschoten. De boomweide langs de Bezuidenhoutseweg wordt een fietsknooppunt evenals het rustige donkere bos rond de Werf. De rijen beuken aan weerszijde van de oprijlaan worden eenzijdig geamputeerd.

Dat zijn belevingswaarden, die verdwijnen om de doelstelling van de gemeente (de bereikbaarheid) te

realiseren.

Overigens heeft Staatsbosbeheer geen uitleg gegeven wat bedoeld wordt met het creëren van belevingswaarden. Stichting in Arcadië geeft wel advies: het ontwerp van Zocher is gaaf, het enige wat moet gebeuren is inlopen op achterstallig onderhoud. Daarna zijn de cultuurhistorische- en belevingswaarden weer hersteld.

Alternatief.

De bomen en de waarden die zij vertegenwoordigen en die de voorzieningenrechter uitvoerig heeft beschreven, kunnen in stand blijven bij het toepassen van de door BDH en SOS aangedragen alternatief: het benutten van de Bezuidenhoutseweg voor fietsers, die autoluw wordt (auto te gast). Zie de toegestuurde tekeningen. Met dit alternatief worden de beleving en de bereikbaarheid gehonoreerd, dé doelstellingen van de gemeente DH en SBB.

We benadrukken hiermee dat onvoldoende is komen vast te staan dat de bomen echt moeten wijken.

Toelichting op enkele punten:

1. Acte van Redemptie. Wij hebben een historicus en een juriste geraadpleegd.
De Acte van Redemptie staat de kap van bomen in de weg.
Zoals ook in het verweerschrift is opgenomen, is de Acte van Redemptie opgesteld ter bescherming van het Haagse Bos als groengebied. In tegenstelling tot de gemeente, zijn BDH en SOS DH van mening dat de onderhavige ontwerpen de waarden van de Koekamp niet benadrukken en versterken, maar aantasten. Bovendien zal het veel intensievere gebruik door fietsers - waarbij het een kwestie van tijd zal zijn totdat er over het gras wordt gefietst - ertoe leiden dat de bijzondere waarden van de Koekamp niet behouden blijven.
Voorts zijn er vanuit rechtshistorisch perspectief aanknopingspunten dat de Acte van Redemptie privaatrechtelijke zakelijke werking heeft op het onderhavige gebied. Niet alleen is de Acte uitgevaardigd voor eeuwige waarde, ook is de Acte van Redemptie bezegeld door de Staten van Holland, waardoor de gemeente Den Haag niet de bevoegdheid heeft om de Acte van Redemptie te passeren.
Dat de Acte van Redemptie zakelijke privaatrechtelijke werking heeft, komt tevens tot uitdrukking in hetgeen in de toelichting bij het bestemmingsplan is opgenomen.
Gelet op de waarde van de Acte van Redemptie en de directe werking op o.a. de Koekamp, kan de gemeente bij het bepalen van het bestemmingsplan de Acte van Redemptie dus niet zonder meer passeren.
2. Vergunningen. De voorzieningenrechter heeft uitvoerig toegelicht dat het voor hem niet vaststaat dat alle voor de uitvoering van het project benodigde vergunningen zijn verleend en dat hij daarom niet zeker is dat die werkzaamheden zonder meer kunnen doorgaan.
Wij zijn het met de voorzieningenrechter eens.
3. Stikstof. De berekeningen door het model Aerius falen om o.a. de volgende redenen:
 - A) De input van data is onvoldoende.
 - B) De samenhang met stikstofemissies door andere plannen en projecten is niet meegenomen.
 - C) Het rekenmodel Aerius is ter discussie komen te staan. De relatie tussen emissie en depositie is complex. Er zijn onvoldoende data, meetpunten en inzichten om dit goed te kunnen modelleren. Daarnaast rekent Aerius met een enkelvoudige puntschatting op het niveau van een hexagoon. Het

AERIUS-model is een poging om de werkelijkheid te benaderen, maar is in belangrijke mate gebaseerd op aannames. Dat leidt tot discussie over onzekerheidsmarges (Remkes – niet alles kan, 2019).

D) De conclusie dat de werkzaamheden niet leiden tot een bijdrage van stikstofdepositie op nabijgelegen Natura 2000-gebieden groter dan 0,00 mol/ha/jaar is dus ongeloofwaardig. Wij blijven het met de voorzieningenrechter eens dat *het niet zeker is of het bestemmingsplan de toetsing van de Afdeling zal kunnen doorstaan*.

4. Het nieuwe college presenteerde vorige week het nieuwe coalitieakkoord (*Samen voor de stad*). Gelukkig herhaalt dit college de woorden van het vorige college: *We kappen alleen bomen als het aantoonbaar niet anders kan* (p 44).
We stellen vast dat de gemeente niet heeft aangetoond dat het *niet* anders kan.
Wij hebben aangetoond dat het *wél* anders kan.

Conclusie

Gezien de onomkeerbare gevolgen, gezien de falende beoordeling en belangenafweging, ligt er geen grondige motivering ten grondslag aan de kapvergunning. Alle 5 criteria van de APV bieden voldoende argumenten om de kapvergunning niet te verlenen.

Toch willen wij óók een mooi stadsentree. Daarom hebben wij een mooi alternatief bedacht om toch aan de doelen tegemoet te komen: bereikbaarheid en beleefbaarheid.

We verzoeken u het college te adviseren de kapvergunning te herroepen en ons alternatieve voorstel aan te nemen. Gezien de onomkeerbaarheid van kappen verzoeken wij u het college in ieder geval te adviseren te wachten met kappen tot het bestemmingsplan onherroepelijk is.

We verzoeken u ons tegemoet te komen in de gemaakte kosten (o.a. juridisch advies).

Foto's:

1. Koekamp Hertenkamp oude eiken op de oever
2. Koekamp Hertenkamp 3-stammige els en oude eik op de oever
3. Koekamp Hertenkamp met zeer oude eik met holten in de stamvoet -1
4. Koekamp Hertenkamp met zeer oude eik met holten in de stamvoet -2
5. Oprijlaan Werf met aan weerszijden beuken
6. Koekamp boomweide langs de Bezuidenhoutseweg
7. Koekamp oude bomen op de oever

1. Hertenkamp oude eiken op de oever

2. Hertenkamp – driestammige els en oude eik op de oever

3. Koekamp Hertenkamp met zeer oude eik met holten in de stamvoet -1

4. Koekamp Hertenkamp met zeer oude eik met holten in de stamvoet -2

5. Orijlaan Werf met aan weerszijden beuken

6. Koekamp boomweide langs de Bezuidenhoutseweg

7. Koekamp oude bomen op de oever